



kirjaamo@minedu.fi
piritta.sirvio@minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Helsinki

17.9.2020

VN/18706/2020-OKM-1

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

Asetusluonnoksessa esitetään tarkistettavaksi ammatillisten tutkintojen kustannuskertoimia vuosien 2018–2019 toteutuneiden kustannusten perusteella. Lisäksi asetuksessa ehdotetaan tarkennettavaksi opiskelijavuosien laskentaa ja opiskelijapalautteen keräämistä koskevia säännöksiä sekä lisättäväksi asetukseen työelämäpalautta koskevat säännökset. Uusia kustannuskertoimia sovellettaisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2021 rahoitusta. Opiskelija- ja työelämäpalautteen keräämistä koskevat menettelyt otettaisiin käyttöön 1.7.2021 ja palautetta käytettäisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2023 rahoitusta.

Ehdotuksessa todetaan, että rahoitusasetuksessa säädettyjä painokertoimia tulee nyt muuttaa vastaamaan tasoa, jossa perusrahoitusosuus on 70 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 20 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus 10 prosenttia. On kannatettavaa, että painokertoimet arvioidaan suhteessa todellisiin rahoitusperusteisiin.

Työelämäpalautteen osalta säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että työelämäpalautteena käytettäisiin oppi- ja koulutussopimustyöpaikkojen antamaa palautetta. Ehdotettu säännös määritteli tarkemmin kohdejoukon, jolta palautetta kerätään, ja rajaisi valtuutta säätää asetuksella työelämäpalautteen keräämisestä. Perusteltu tarkka kohdejoukon määrittely parantaa palautteen laatua. Lisäksi on kannatettavaa, että Opetushallitus vastaisi opiskelija- ja työelämäpalautteen automaattisesta keräämisestä.

On hyvä, että työelämäpalautetta kerättäisiin koulutuksen järjestäjiltä niiltä työpaikoilta, joissa opiskelijat hankkivat osaamista oppi- tai koulutussopimuksella. Työelämäpalautetta ehdotetaan kerättäväksi kahtena erillisenä osiona. Ensimmäinen osa olisi niin sanottu työpaikkakysely, jossa palautetta kerättäisiin koulutustyöpaikan edustajalta. Palautetta kerättäisiin kaksi kertaa vuodessa. Työpaikkakysely toteutettaisiin siten, että Opetushallitus toimittaisi koulutuksen järjestäjälle tiedot työpaikoista, joissa on ollut koulutuksen järjestäjän opiskelijoita oppi- tai koulutussopimuksella työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. Kukin koulutuksen järjestäjä vastaisi annettujen tietojen pohjalta työpaikkakyselyn lähettämisestä koulutustyöpaikoille kohdentaen sen työpaikan johdolle tai muulle yhteyshenkilölleen. Yhteyshenkilö on syytä määrittellä tarkemmin sekä se kenen vastuulla työpaikkakyselyyn vastaaminen on työpaikalla.

Työelämäpalautteen toinen osa muodostuisi opiskelijoiden vastuullisille työpaikkaohjaajille suunnatusta kyselystä. Vastuullisille työpaikkaohjaajille suunnattu kysely olisi tarkoitus automatisoida siten, että Opetushallitus lähettäisi vastauslinkit suoraan vastuullisille työpaikkaohjaajille Koski-tietovarantoon tallennettujen yhteystietojen perusteella. Tässä kohtaa olisi hyvä huomioida koulutuksenjärjestäjän vastuu työpaikkaohjaajien perehdytyksestä ja informoinnista koskien palautteen merkitystä. Työelämäpalautteen kerääminen on erittäin tärkeää ja koska se vaikuttaa rahoitukseen sillä voi ohjata entistä paremmin työelämän ja koulutuksenjärjestäjien yhteistoimintaan ja kehittämiseen.



Ehdotus tarkentaa rahoitusasetuksen 1 §:n sääntelyä koulutuksen järjestäjän päättämien lomajaksojen huomioon ottamisesta opiskelijavuosien laskennassa on kannatettava. On hyvä, että asetukseen lisättäisiin myös säännös oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvästä maksuttomuuden korotuskertoimesta. Lisäksi muutettaisiin opiskelijapalautteen vastausten pistemäärän painotuksessa käytettävää katokorjauskerrointa koskevaa sääntelyä.

Koska asetukseen tulisi paljon muutoksia on hyvä, että ehdotetaan annettavaksi uusi asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

On perusteltua, että jatkossa kaikki koulutuksen järjestäjän päättämät lomajaksot vähennettäisiin opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä lomajakson kestosta riippumatta.

Koulutuksen painokertoimet tulee ehdottomasti ottaa uudelleen tarkastelun kohteeksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tulisi sijoittaa vähintään kustannusryhmään 3. Koulutuksen järjestäjät ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijat eivät ole tasavertaisessa asemassa esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa ammatillinen oppilaitos on samoissa tiloissa tai hyvin lähellä ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on esimerkiksi simulaatiotilat. Niillä paikkakunnilla, joissa tällainen yhteistyö on mahdollista, opiskelijat hyötyvät muita enemmän yhteisistä resursseista. Erityisesti tässä tilanteessa, missä kustannuskerroin kustannusryhmässä 2 on alhaisempi kuin aiemmin (0,91 (0,99) kustannusryhmä 2; 1,07 (1,23) kustannusryhmä 3.

Kun taas hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto on kustannusryhmässä 3, opiskelijat tarvitsevat työvälineet ja työsalit. Koulutukseen kuuluu aina myös asiakaspalvelu, josta koulutuksenjärjestäjä saa kompensatiota kuluihin. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opinnoissa opiskelijat tarvitsevat hoitoluokat, suojavaatteet, työkengät. Lisäksi opetuksessa käytetään kertakäyttöisiä hoitotarvikkeita ja materiaaleja, joita tarvitaan opiskelijoiden käden taitojen harjoitteluun ja korkealaatuiseen opetukseen.

On kannatettavaa, että jos tutkinnon suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän vuoden lopussa ollut työllinen, painokerroin on 2. Jos tutkinnon suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt ei ole tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän vuoden lopussa ollut työllinen, painokerroin on 4. Tämä kannustaa koulutuksenjärjestäjää toteuttamaan niitä koulutuksia, joihin työllistyy parhaiten.

Opiskelijapalautteen kysymykset ja pisteytys ovat pääosin tarkoituksen mukaisia. Tosin paikoin vaikeasti ymmärrettäviä ja arvioitavia. Laadukas sana voidaan ymmärtää monin eri tavoin, siksi olisi hyvä avata mitä sillä tarkoitetaan konkreettisesti tässä kyselyssä. Edelleen olisi hyvä, että alojen erityispiirteet huomioitaisiin erikseen ja konkreettisesti kyselyssä. Sosiaali- ja terveysalalla tällainen erityispiirre on asiakas- ja potilasturvallisuus.

Myös työelämäpalautteen kysymykset ovat osittain epämääräisiä ja ne tulisi muotoilla konkreettisemmin (sujuvaa, riittävästi).

Työelämäpalautteen painotus ja laskenta ovat tarkoituksenmukaisia vaikkakin, kokonaisuudessa painotus ja työelämäpalautteen painoarvo on lopulta varsin vähäinen ja ansaitsee isomman painoarvon. Jatko-opintoihin kannustaminen on luonnollisesti hyvä asia. Kuitenkin rahoituksessa painoarvoa tulisi kohdistaa ensisijaisesti alalle työllistymiseen erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, jossa työvoimavoimapolun arvioidaan vain vaikeutuvan tulevaisuudessa.



Lausunnon keskeinen sisältö

Koulutuksen painokertoimet tulee ehdottomasti ottaa uudelleen tarkastelun kohteeksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tulisi sijoittaa vähintään kustannusryhmään 3. Koulutuksen järjestäjät ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijat eivät ole tasavertaisessa asemassa esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa ammatillinen oppilaitos on samoissa tiloissa tai hyvin lähellä ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on esimerkiksi simulaatiotilat. Niillä paikkakunnilla, joissa tällainen yhteistyö on mahdollista, opiskelijat hyötyvät muita enemmän yhteisistä resursseista. Erityisesti tässä tilanteessa, missä kustannuskerroin kustannusryhmässä 2 on alhaisempi kuin aiemmin (0,91 (0,99) kustannusryhmä 2; 1,07 (1,23) kustannusryhmä 3.

On kannatettavaa, että Opetushallitus vastaisi opiskelija- ja työelämäpalautteen automaattisesta keräämisestä.

On hyvä, että työelämäpalautetta kerättäisiin koulutuksen järjestäjittäin niiltä työpaikoilta, joissa opiskelijat hankkivat osaamista oppi- tai koulutusopimuksella. Työelämäpalautetta ehdotetaan kerättäväksi kahtena erillisenä osiona. Ensimmäinen osa olisi niin sanottu työpaikkaohjaajille suunnatusta kyselystä. Vastuullisille työpaikkaohjaajille Opetushallitus lähettäisi vastauslinkit suoraan Koski-tietovarantoon tallennettujen yhteystietojen perusteella. Tässä kohtaa olisi hyvä huomioida koulutuksenjärjestäjän vastuu työpaikkaohjaajien perehdytyksestä ja informoinnista koskien palautteen merkitystä.

Opiskelijapalautteen kysymykset ja pisteytys ovat pääosin tarkoituksen mukaisia. Tosin paikoin vaikeasti ymmärrettäviä ja arvioitavia.

Myös työelämäpalautteen kysymykset ovat osittain epämääräisiä ja ne tulisi muotoilla konkreettisemmin (sujuvaa, riittävästi).

Työelämäpalautteen painotus ja laskenta ovat tarkoituksenmukaisia vaikkakin, kokonaisuudessa painotus ja työelämäpalautteen painoarvo on lopulta varsin vähäinen ja ansaitsee isomman painoarvon. Jatko-opintoihin kannustaminen on luonnollisesti hyvä asia. Kuitenkin rahoituksessa painoarvoa tulisi kohdistaa ensisijaisesti alalle työllistymiseen erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, jossa työvoimavoimavarojen arvioidaan vain vaikeutuvan tulevaisuudessa.

On perusteltua, että jatkossa kaikki koulutuksen järjestäjän päättämät lomajaksot vähennettäisiin opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä lomajakson kestosta riippumatta.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä seuraavien Tehyn yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa: Suomen Kätilöliitto, Suomen Lastenhoitoalan Liitto, Suomen Mielenterveyshoitoalan Liitto ry, Suomen sairaanhoitajaliitto, Suomen kuntoutusohjaajien yhdistys.

Helsinki 17.9.2020

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057